

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 7

16. veljače 2017.

cijena 200 Ft

Barčanski regionalni Hrvatski bal

FOTO: BRANKA PAVIĆ BIAŽETIN

12. stranica

Santovačko marindansko društvo

6. stranica

60. rođendan

11. stranica

II. Kolinje u Letinji

14. stranica

Komentar

Spašavanje ali zanemarenje?

Ki zna točno, jesmo li u zadnjoj, ali predzadnjoj fazi da spašavamo naše vridnosti, ali činjenica je da za naglašavanje i priznanje tih vridnosti odgovorni su prvenstveno pe-
ljači lokalnih političkih i civilnih organizaci-
jov, voditelji regionalnih društava u sinkronu
s voditelji obrazovno-odgojnih institucij,
naravno, kade te ima. U mnogi naši seli u ti-
šini, skoro i nevidljivo brojni aktivisti djelaju
na tom da se dokumentiraju, zabilježu, ske-
niraju, ovjekovječuju kusići bogate prošlos-
ti, da se to sve konzervira i za budućnost.
Čestokrat je u takovoj „spasiteljskoj“ akciji
samo jedna peršona, ali jedna familija, mala
zajednica ke svoje slobodno vrime ofruju,
položu za veliki izazov. Tim nositeljem ide-
jov, uvjerenj, ciljev i pravoda neke fele bor-
be, plaća ne ide s puta, kad uloženi trud,
strpljenje, energija, ure stvaranja i put od
nule do uspjeha su neprocjenjivi. Svejedno,
je li ovde rič za jednu knjigu, za jednu scen-
sku produkciju, za folklorni spektakl, za vi-
deosnimku ali uprav za jednu pjesmu, sve
su to pokloni hrvatskoga bogatstva, op-
stanka, zabave, druženja, zadovoljstva koji
nas Gradišćanske Hrvate još malo ovde držu
u ovom nimškom i ugarskom oceanu. Svi ti
nosu ključ talentiranosti, šikanosti naših lju-
di, onih ki u noći ne spu virostujuć od teške
muke, hoće li sve to tako izajti kako kanu, ki
u stresu biraju riči pred predstavljanjem, ili
kim tiha radost negde u nutriini stvara topli-
nu oko srca. Nam, Gradišćanskim Hrvatom u
Ugarskoj, svaki filc ili karton-papiroš s hrvat-
skimi slovami, svaka videosnimka od po-
zabljenih korakov, svaka magnetofonska
snimka sa zanemarenimi jačkami, svaki takt
na nekoj novoj tamburi, svaka duhovna rič u
naši crikva, svaka prezentacija na naši po-
zornica, svaka autorska pjesma nosi duplo
vekšu vridnost nego se to miri u sadašnjosti.
Ali suprot toga, bilo bi pristojno da oni ki
djelaju za društvo, za zajednicu i za hrvatski
narod se poštuju i opazu da njeva imena se
ne zamuču i da se ni slučajno ne dogodi da
pri spominjanju dičnoga rezultata ili pro-
dukta oni, ki su najveć djelali i ki su sami
sebe najveć stavili u mlin, ne ostaju anonim-
ci, pred široy javnosti i pred ekranom, a ni u
eteru. Drugačije, s ovakovim čemernim i
malodušnim zahadjanjem, gdo i od koga
ima pravo očekivati da dalje djela, da se
bori, pogotovo ako to ide za skrb gradiš-
ćanske riči, kulture i budućnosti. Spašavati
ali zanemariti, druge mogućnosti i onako
nij. U prvom slučaju će biti samo pitanje, s
kim, ako ne daj Bože, ovi današnji nam fana-
tiki odustaju... *Tiho*

Glasnikov tjedan

U veljači smo, mjesecu kada se mnoga naša djeca odlučuju kako dalje u svome školovanju. Što poslije srednje škole, ra-
diti ili studirati? Naime, do 15. veljače treba predati prijave na
fakultete na kojima žele započeti sveučilišne studije. Bez
naknade mogu se prijaviti na tri mjesta, a ako plate naknadu,
na još „velik“ broj mjesta. Naravno, onima koji znaju što žele i
koji sa sobom nose dobre srednjoškolske rezultate dovoljna
je prijava i na tek jedno mjesto. Pokušava se na više vrata ili
preko više vrata ući u svijet visokoškolskog obrazovanja, a
nude se i brojne mogućnosti studija uz naknadu, što znatno
olakšava put k diplomu i onima s manjim bodovnim vrijednos-
tima iz srednje škole.

Što studirati, pitanje je sad.
uradcima koji sugeriraju
vrijedi stečena diploma
učenici dviju hrvatskih
raju kamo dalje nakon
redima imamo petnaest
skoj i trideset učenika u
oni hrvatskoga podrijetla,
nekih drugih, a ne „na-
ljivo je pitanje koliki je po-
vatskim školama, trebat

„Mi možemo i nudi
nam se znatno više
nego našim vršnja-
cima, stoga što smo
maturanti hrvatske
gimnazije“

dati radi izradbe strategije razvoja „narodnosnih“, u našem slučaju hrvatskih školskih
središta. Pitanje je što i kako dalje nam valja činiti postaje sve aktualnije i kod sve ma-
labrojnijih roditelja hrvatskoga narodnosnog podrijetla.

Učenici koji steknu diplomu u hrvatskim gimnazijama, manje-više dobro se snalaze u
odabiru svojih želja glede visokoškolskih ustanova, pa neki u kraćem, a neki u dužem
vremenu i stječu diplome, a oni kojima se to ne posreći, zapošljavaju se na različitim
područjima, mnogima je znanje hrvatskoga jezika i poznavanje dviju kultura prednost
koju znaju iskoristiti. Imaju mogućnosti studiranja u Mađarskoj, Hrvatskoj, a i šire...

Ovih dana u razgovoru s nekolicinom od spomenutih mladih ljudi, maturanata, ostala
sam pomalo i iznenađena snažnim optimizmom kojim gledaju na svijet i vrijeme, na
tzv. veliki život na čijem su pragu... Učinilo mi se da znaju što žele, da su dobro izraču-
nali i plus i minus te kako žele zakoračiti na put prema očekivanom rezultatu promišlje-
no i svjesno. Ovih dana uče više nego do sada jer ipak matura je tek jedna. Moji su mi
sugovornici kazali: Toliko je mogućnosti pred nama, mi možemo i nudi nam se znatno
više nego našim vršnjacima, stoga što smo maturanti hrvatske gimnazije, nude nam se
brojne mogućnosti, a mi jednu trebamo odabrati.

Branka Pavić Blažetin

SAMBOTEL

„Nudim ti školu“ – pod tim geslom pozivaju buduće školare 1. razreda u sambotelu
Hrvatskom obrazovno-odgojnom centru jur od 20. januara, kad je bila prva djelaonica s
Eszter Bogárdi na temu prirode i likovnog odgoja. Drugi otvoreni dan je održan 3. februa-
ra s Dijanom Daskalov, pri kom sastanku su se dica upoznala sa školom, životom u školi i
školskimi pomagali ter pribori. Treće spravišće je predvidjeno u ovoj seriji ovoga petka
(17. februara), od 16.30 do 17 uri. Ovput će nazočna dica sa Silvijom Molnar pjevati, upoz-
nati glazbu i različite instrumente. Četvrti, ujedno i zadnji sastanak čeka dicu s učiteljicom
Martom Čahut, 3. marcijuša, u petak, vjerojatno i to će biti zanimljivo tehničko zanimanje
za predškolsku dicu, ka većinom pohađaju hrvatsku čuvarnicu u Sambotelu.

U HAZU predstavljen zbornik posvećen gradišćaskohrvatskom filologu, akademiku Nikoli Benčiću

U knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu 16. prosinca 2016., predstavljen je velebni Zbornik posvećen uglednom gradišćaskohrvatskom jezikoslovcu i filologu, sveučilišnom nastavniku i dopisnom članu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Nikoli Benčiću, koji slikovitom preglednošću na 400 stranica prikazuje tekstovni sadržaj izražen kroz tridesetak zanimljivih ogleda i radova sa znanstvenoga skupa održanog u Beču 2013. godine povodom Benčićeva 75. rođendana pod pokroviteljstvom HAZU. Zbornik su predstavili predsjednik HAZU, akademik Zvonko Kusić, sveučilišni nastavnik Mijo Lončarić i urednik Petar Tyran, a donekle i akademik Nikola Benčić.

U uvodnom govoru predsjednik HAZU, akademik Zvonko Kusić kazao je da gradišćanski Hrvati kao dio hrvatskoga nacionalnog bića zaslužuju posebnu pozornost i zahvalio je svima koji ulažu napore kako bi se sačuvali hrvatski identitet u Gradišću. Nadalje je akademik Kusić biranim riječima s posebnim poštovanjem govorio o jezikoslovcu, filologu i sveučilišnom nastavniku Nikoli Benčiću koji je uz to i ugledan višegodišnji dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, pa mu je čast govoriti o vodećem stručnjaku za književnost i kulturu gradišćanskih Hrvata. Poglavitito je akademik

Kusić istaknuo da je akademik Benčić imao neprocjenjivu ulogu u promicanju hrvatske gradišćanske kulture.

Zapaženo je o Zborniku govorio **prof. dr. sc. Mijo Lončarić** koji je nadahnuto naglasio da je počašćen što može na predstavljanju Zbornika govoriti o akademiku Nikoli Benčiću, kao najistaknutijem i najuglednijem intelektualnom imenu gradišćanskih Hrvata. Nakon prvih riječi iz svojeg izlaganja gosp. Lončarić nastavio je opširnije govoriti o Benčićevu životnom putu i zapaženom djelovanju, pri čemu je podsjetio na njegovo fundamentalno životno djelo *Književnost gradišćan-*

skih Hrvata od XVI. stoljeća do 1921, koje je nazvano *Knjiga zlata*. Sustavno je gosp. Lončarić govorio o sadržaju i detaljima u Zborniku, vješto ga je prikazao, istaknuo pojedine radove, osobito ogled Sanje Vulić, Jurice Čenara i Stjepana Šuleka, pohvalno je spomenuo radove i drugih zastupljenih autora, na kraju je naveo i glavna Benčićeva djela.

Urednik Zbornika **Petar Tyran** istaknuo je da gradišćanski Hrvati moraju samosvjesno i slobodno popularizirati svoje velike osobnosti iz narodnih redova, ali i iskoristiti ovodobnicu za što bolje povezanje i suradnju s ustanovama i državom

ZAHVALNICA

prigodom predstavljanja „Zbornika o Nikoli Benčiću“ u HAZU, 16. prosinca 2016.

I. Prva mi je riječ: duboka naklonost svakome prisutnome ovoj prezentaciji Zbornika u čast moje neznatne malenkosti. Najsrdačnije pozdravljam i zahvaljujem predsjedniku HAZU, akademiku Zvonku Kusiću koji mi je odao veliku čast svojim uvodnim riječima i tako živo ukazao na povezanost staroga hrvatskog iseljništva s matičnim narodom, a u meni potvrdio samo podsjećajuće riječi prof. Katičića, kada sam mu govorio nerazumno o „vašim“ i „našim“ Hrvatima, a on u svojoj šarmantnoj riječi kaže meni: nema vaših i naših, ima samo naših, mi Hrvati, svejedno gdje smo diljem svijeta. Drago mi je što je dr. Mijo Lončarić izveo o zborniku. Neshvatljivo mi je, ali dužan sam zahvale inicijatorima ovoga Zbornika, prof. i kolegi Alojzu Jembrihu i uredniku Hrvatskih novina Petru Tyranu i mnogim drugima. Nisam u potpunome shvatio njihova nastojanja!

Svakome tko je doprinio nešto ovome Zborniku neka bude najsrdačnija, najiskrenija hvala.

II. Veselim se svakoj dobroj riječi o mojem poslovanju. U biti nije, ali to najvažnija odrednica, puno važniji je rezultat, tako dajemo svi skupa čast onome što će možda imati opstojnosti i što će biti, možda, na korist našega naroda, a to je odati čast radu i poslovanju. Duboko sam uvjeren da je pravo čudo da se pod maćehinskim povijesnim uvjetima mogla održati hrvatska riječ u našim prostorima. Služiti toj riječi, kulturi i jačati mrežu koja je u stanju držati na životu, možda mi je to bila neizrečena i tajna zvijezda koja mi je omeđila put do ovoga Zbornika. Nije taj put bio od početaka toliko jasan i vidljiv kao što ja to sada ovdje vama to kažem i Zbornik želi dokazati. Tri bi natuknice svakako istaknuo iz mojega životnoga

puta, riječi koje ne mogu stajati u tom smislu u ovom Zborniku.

1. Spondeo!

Kada sam u Beču na sveučilištu 1963. stavio svoje prste na žezlo „Alma mater Rudolphinae“ i lakovjerno izrekao „spondeo!“ nisam bio načisto s potpunim značenjem te riječi. Razumio sam ju, samo što se skriva iza nje, to mi nije bilo potpuno dostupno. Tek kasnije, sjećajući se Mađarske revolucije, koja je bila isto jedna odrednica moga života, sjetio sam se krilatic Slobodnog Kossuth radija iz onih dana: Lagali smo noću, lagali smo danju, lagali smo na svakom valu! (Örkényi). Po čemu sam odlučio: ne! neću se podati laži i truditi se istini u znanosti, u svagdašnjem životu.

2. Nemate!

Drugi mi je povod bio što su nam dobronamjernici (Gutbürgerer!), kolege njemačkog i

Hrvatskom. „Ovim predstavljanjem u hrvatskoj metropoli želimo pokazati i dokazati svoju povezanost s vrhovnim hrvatskim institucijama kao što je Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Gradišćanskim Hrvatima potrebna je intelektualna i materijalna pomoć, ali i veća politička volja i razumijevanje Republike Hrvatske, budući da su jedna od najugroženijih nacionalnih skupina u Europi“. Nadalje je istaknuo: „Ovaj Zbornik primjer je kako s nekoliko prijatelja puno toga možemo organizirati sami. Povezao nas je s domovinom, pa se za nas gradišćanske Hrvate čuje u Zagrebu na jednom velikom mjestu, u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti“, zaključio je Tyran.

Akademik Benčić pozdravio je nazočne prijatelje, kolege i posjetitelje, poglavito je zahvalio predsjedniku Akademije, akademiku Zvonku Kusiću, članovima i cjelovito Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, predstavljajući prof. dr. sc. Miji Lončariću u uredniku Zbornika Petru Tyranu, ali svim osobama koje su na bilo kakav način dale prilog ili doprinos objavljivanju ovoga Zbornika. Posebno je zahvalio Hrvatskomu štamparskom društvu iz Gradišća koji je nakladnik Zbornika,

Slavljenik akademik Nikola Benčić, urednik zbornika Petar Tyran i jezikoslovac Mijo Lončarić

događaja iz svoga bogatog životopisa i svojih suradnika. Posebno je istaknuo kako ne treba praviti razliku među Hrvatima u tuzemstvu, dijaspori i iseljeništvu, jer „svi smo mi Hrvati“. Na kraju predstavljanja akademik Nikola Benčić srdačno je zahvalio okupljenim posjetiteljima koji su u knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu pribivali predstavljanju Zbornika njemu u čast.

Sve u svemu, u knjižnici HAZU u Zagrebu nazočni posjetitelji bili su više nego oduševljeni predstavljanjem Zbornika o akademiku Benčiću, za kojim je ovladala iznimna znatiželja i zanimanje tuzemne javnosti i medija. Pritom je ovaj u čast akademika Benčića prigodnoj kulturnoj svečanosti glazbeni prilog podario vrsni duo iz Gradišća dojmljivim nastupom. Stoga su mediji i posjetitelji gradišćanskog Hrvata, akademika Benčića iz tekstovnih sadržaja Zbornika doživjeli kao iznimnu gradišćansko-hrvatsku intelektualnu

mađarskog materinjeg jezika podrugljivo, svakom prilikom pod nos rivali, da nemamo izgrađenoga naučnoga i profanoga sustava za prikazivanje našega hrvatskoga svijeta. Za vrijeme studija slavistike i povijesti u Beču sam došao do uvjerenja: imamo sve!, samo kao nepečene cigle, porazbacivano, trebamo je samo pokupiti i staviti pod nepomoćiv krov i tako začepiti gnjusna klevetnička usta. To mi se činio jedinim prohodnim putem, istinito, izdržljivo, ravno, tihim radom, pri nas bi rekli: u siću! I tako smo stvorili rječnik, gramatiku, pravopis, dali opis književnog razvoja i prikazali povijest, etnografiju, puno svega iz našega života. Kazao sam „stvorili“, što znači istomišljenici, zasukavši si rukave, nadničari svoga naroda.

I više puta sam bio željan istupiti iz naše gradišćansko-hrvatske uske tematike na širja polja znanstvenosti, npr. na kulturne veze, sadržaje austronjemačke, mađarske, hrvatske tematike. No uvijek sam osjećao uzdignuti prst prof. Wytrzensa za mojim leđima; pa valjda nećete vi gradišćanski Hrvati obrađivati sveopće beznačajne teme, a vaše bitne za opstanak i po život zanemariti i ostaviti lijevo uz put ležati! Takav program sam pokušavao ostvariti sa svojim studentima na slavistici u Beču, dokle

to nije sve naučilo studijskom ‚komesaru‘ i naši studenti probudili neku vrstu ljubomornog zanovijetanja.

3. Uvrježen u obitelji i narodu

Moje obiteljsko ime Benčić (Georg Bensytt) po dika dokumentima iskaženo je u Velikoj Nardi 1570. godine. Od onog vremena neprekidno sve do danas nam je to uža domovina, selo hrvatsko u mađarsko-njemačkom okruženju, kultura seljačka, tradicionalna, horvatska U školi nas nisu učili hrvatskom jeziku, samo vjeronauk je bio hrvatski, a mađarski jezik su nam batinom rivali u glavu (čemu sam danas vrlo zahvalan!). No kada je komunizam zaključio razbiti čvrste, tradicionalne strukture seljačkog svijeta, bili smo od 1951. na meti i među prvima koje su iselili na ugarsku pustaru među Jazige, a tamo je škola i okoliš bio teško mađarski, sa svim svojim posebnostima Jaziga. Nakon osmogodišnje školske obaveze nikakvog izgleda na daljnje školovanje. Ipak, izgleda da je ravnatelj salaške osnovne škole znao izigrati „kaderski list“ koji nas je pratio na školskom putu. Tako sam došao u tzv. „južnoslavensku“ učiteljsku školu u Budimpešti s okrnjenim znanjem hrvatskog jezika, okrnjen po dijalektu gradišćansko-hrvatskoga sela i po

zaboravu u tuđoj okolini u obitelji, koja je na stalno cviljenje moje mlađe braće/sestre prešla na mađarski razgovorni jezik u obitelji. Jedino, a to je bio najstroži uvjet moga oca: molit ćemo po hervatsku! I nisam mogao završiti učiteljsku školu jer je 1956. buknula revolucija u Budimpešti, a ja kao izbjeglica došao ponovno u mađarsku gimnaziju u Austriji. I tako mi hrvatski jezik došao u nepovoljan položaj. I po maturi sam bio čvrsto osvjedočen da ću na prirodoslovni studij. Ipak je došlo drugačije! I za vrijeme studija sam imao sve papire za iseljenje u Kanadu, na kraju slavističkoga studija orijentirao se prema Zapadnoj Njemačkoj. A šta sada? Došao sam u Gradišće, među svoje, ali s hrvatskim jezikom nisam mogao osigurati izravnu egzistenciju, hrvatsko je sve išlo usput, u slobodnom vremenu i zbog toga je nastalo samo toliko koliko je moglo, koliko je ono usput dopuštalo. A za to usput trebate mnogo razumijevanje i unutar obitelji.

III.

Matičnu hrvatsku kulturu sam počeo upoznavati u učiteljskoj školi, točnije jugoslavensku u kojoj gradišćansko-hrvatska nije imala nikakvo mjesto. Na sveučilištu u Beču sam se

osobnost koja je vrlo dinamična i djelotvorno aktualna, o čemu pojedini mediji već naveliko izvješćuju hrvatsku javnost.

Nikola Benčić rodio se u Velikoj Nardi u mađarskom dijelu Gradišća 1937. Pohađao je od 1953. do 1956. Južnoslavensku učiteljsku školu u Budimpešti, koju napušta nakon sloma Mađarske revolucije 1956., odlazi u Austriju, gdje je maturirao, potom je na Sveučilištu u Beču 1962. diplomirao slavistiku i povijest i 1963. dok-

torirao, kao prvi gradišćanski Hrvat s tom vezanom uz tu manjinu, o životu i djelu gradišćanskohrvatskog prosvjetitelja i svećenika Mate Meršića Miloradića. Radio je kao odgojitelj u biskupskom internatu u Željeznom i podučavao u biskupskoj učiteljskoj školi i poslije na pedagoškoj akademiji u Željeznu. Od 1972. do 1976. bio je predsjednik Hrvatskoga štamparskog društva u sklopu kojeg je osnovao Gradišćanskohrvatsku bibliote-

ku. Na njegov poticaj 1994. osnovan je Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov. Od 1984. do 2007. djelatnik je bio lektor za književnost i kulturu gradišćanskih Hrvata na studiju slavistike u Beču. Član je mnogih kulturnih i strukovnih društava, među njima i Društva hrvatskih književnika. Dopisnik je član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti od 1983. godine.

Ivan Raos

priviknuo na temeljito istraživanje gradišćanskohrvatskoga, barem jedan dan u tjednu. Zagreb i dalmatinske gradove sam upoznao prilikom jezičnih tečajeva sa svojim đacima, koje nam je organizirao Ante Blaženčić od 1964. i vođenjem tuđih grupa po Hrvatskoj. U skupni znanstveni svijet sam ulazio preko „Sympozija Mogersdorf“ od 1981. s pomoću arhivara Mirka Androića iz Varaždina. Prve nesigurne korake sam učinio na skupovima Čakavskoga sabora 1971. i 1972., kamo me uveo Zvane Črnja. Uopće sam tu imao ključni doživljaj u Žminju, gdje je na glavnom trgu pod vedrim nebom pred crkvom akademik Andre Mohorovićić dao uvod o važnosti ruralne kulture i tradicije, toliko impresivno, pregledno i istinito, da sam dobio dojam: tako treba, razumljivo, jednostavno, pregledno, za narod. Tu moram ubaciti još nešto na začuđeno pitanje prof. Vidmarovića nekom kritikom na hrvatske odnose prema gradišćanskim Hrvatima: A što Ti nisi dobio od Hrvatske? Ja osobno sam dobio sve što hrvatska javnost i institucije mogu dati pojedincu: dopisni član HAZU, član DHK, predavanja na hrvatskim studijama u Zagrebu, Zadru, Splitu i Rijeci, izlaganja na kroatološkim skupovima itd., itd. – ali moje izloženo nezadovoljstvo se nikada ne tiče

mene osobno, nego mojega gradišćanskohrvatskoga naroda, a tu bi bilo puno svega popravljati. Ali nije vrijeme sada da o tome govorimo.

Imao sam čast upoznati najglasovitije stručnjake hrvatskoga naroda na polju kroatologije i povijesti, što me ispunjuje velikim zadovoljstvom, treba zaviriti samo u Zbornik gdje se redaju imena kao biseri na vrpici znanosti. Ne bih želio nikoga zanemariti ili preskočiti, mogu ali spomenuti zahvalom samo neka, zastupajući tako i druge, npr. akademici Hamm i Katičić, od povjesničara Valentić, Karaman i Kruhek, iz kazališnoga života Mariju Crnbori i Tonka Lonzu, isusovačkog teologa Horvata, od skupnoga rada na rječniku Finka, Šojat, Lončarić, Znika, na književnom polju Bartolić, Šicel, Šešelj, Jembrih, Sekulić ... i mnogi drugi, a i sada smo na skupnom poslu sa Sanjom Vulić, Mirom Menac, Josipom Liscem i Robertom Bacaljom, a tko bi mogao sve nabrojiti, neka mi oprostite oni koje nisam mogao spomenuti.

Puno je djelovala na mene bogata hrvatska kulturna baština i čudio sam se mnogo puta da Hrvatska ne može više, očividnije, spektakularnije napraviti nešto iz svojeg spavajućeg kulturnog materijala i uvijek sam gledao za-

vidno na zapadne države, koje uspijevaju iz muhe napraviti slona.

A da i ne govorimo o grandioznom hrvatskom pejzažu, Dalmaciji, Slavoniji, Velebitu, o gradovima: Dubrovniku, Zagrebu, Splitu, Šibeniku i Zadru..., a pred morem/morjem Jadrnom znamo mi Gradišćanci, kako nam je to potvrdila jedna naša pjesnikinja, pokleknuti, jer nam oduzima dah svojom ljepotom.

Tako, tako nekako sam ja doskakutao u svojem životu do ovoga Zbornika. I ne mogu u dovoljnoj mjeri zahvaliti i čuditi se svakome tko ima nekakvu zaslugu kod nastanka Zbornika, bilo to izlaganjem, slikama, ispravicima, oblikovanjem, tehnikom ili samo prisustvovanjem ili bio požrtvovno pridodao nešto našem gradišćanskohrvatskom, a time i skupnom hrvatskom kulturnom bogatstvu.

Najveća hvala ali doliči Petru Tyranu i Alojzu Jembrihu, koji su istovremeno sanjali i ostvarili taj projekt.

Hvala vam, najsrdačnija hvala.

Nikola Benčić

Zagreb – Željezno, 16. 12. 2016.

Svijećnica – Marindanski bal u Santovu

Obilježena 21. obljetnica suradnje s Općinom Petrijevci

„Dugogodišnja suradnja prerasla u trajno prijateljstvo!“

Povodom blagdana Svijećnice (2. veljače), mjesnoga blagdana santovačke hrvatske zajednice, a u organizaciji Hrvatske samouprave, u Santovu je 4. veljače priređen već tradicionalni Marindanski bal na kojem se okupilo umalo 200 gostiju. Ujedno je obilježena i 21. godišnjica prijateljske suradnje s Općinom Petrijevci (Hrvatska), koja je uspostavljena 3. veljače 1996. godine.

Dugogodišnja suradnja prerasla je u trajno prijateljstvo – istaknuto je obostrano na spomen-sjednici održanoj uz sudjelovanje aktualnih i bivših članova dvaju vijeća. Načelnik Ivo Zelić i predsjednik Samouprave Stipan Balatinac prisjetili su se početaka, odnosno suradnje obogaćene brojnim susretima, događanjima i uzajamnim posjetima. Minutom šutnje odana je počast međudobno preminulima, među njima Marici Velin Žužić i nedavno preminulom Stipanu Pančiću, koji su pridonijeli obogaćivanju suradnje ostvarene na polju kulture, školstva, športa i vjerskog života. Za potrebe hrvatske vjerske zajednice, Petrijevčani su svojim domaćinima predali dar župnika Jure Kreše, prekrasni misal na hrvatskome jeziku. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali Neven Marčić, konzul savjetnik Generalnog konzulata u Pečuhu, i Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Cjelovečernji kulturni program otvorio je domaći Tamburaški sastav „Santovački bečari“ s omiljenim narodnim melodijama bunjevačkih i šokačkih Hrvata. U nastavku večeri KUD „Nikola Šubić Zrinski“ predstavio se sa splotom hrvatskih plesova raznih krajeva Lijepe Naše, ali i bunjevačkom koreografijom. Vokalna skupina „Mursella“ otpjevala je nekoliko omiljenih starogradskih i klasičnih pjesama, a Muški pjevački zbor „Satničani“ izveo je slavonske narodne pjesme i bečarce. Potonji je oduševio okupljene i trima santovačkim šokačkim bečarcima iz zbirke Živka Mandića „Šokica sam i bit ću dovika“. Na kraju, izlaskom svih sudionika na pozornicu gosti su zajedno otpjevali crkvenu pjesmu „Rajska Djevo, Kraljice Hrvata“.

Nakon programa priređen je bal, a za dobro raspoloženje pobrinuli su se „Bereški tamburaši“, pa je zabava protekla veselo, uz pjesmu, ples i omiljene tamburaške napjeve.

Snimke: Stipan Balatinac i Denis Fekete

Harkanjska sveta misa

Već se godinama vjernici Hrvati grada Harkanja okupljaju na svetoj misi povodom Sveta tri kralja. Bila su okupljanja koja su započela davno nizom koncerata pod nazivom Betlehemska zvijezda. Ovogodišnje misno okupljanje vjernika Hrvata toga grada i okolice održano je u harkanjskoj rimokatoličkoj crkvi 7. siječnja 2017. Svetu misu na hrvatskom jeziku predvodio je vlč. Vladimir Škrinjarić iz Moslavine, uz domaćeg župnika i predstojnika Hrvatske referature Pečuške biskupije Ladislava Rontu. Nakon mise slijedio je koncert beliščanskoga Crkvenog pjevačkog zbora Mir. Zbor je pjevao i svetoj misi. Narečeni zbor jedan je od najpoznatijih zborova u Hrvatskoj, koji se s domaćih i međunarodnih smotra i natjecanja redovito vraća s nagradama i plaketama, a u Harkanju su gostovali već nekoliko puta upravo koncertom uza Sveta tri kralja. Taj program ostvaren je uz potporu Hrvatske referature Pečuške biskupije i Hrvatske samouprave grada Harkanja.

Dan prije, točno na Sveta tri kralja, Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja pjevao je na svetoj misi u Donjem Miholjcu, a misu je s domaćim svećenikom služio i harkanjski dekan župnik Ladislav Ronta, kaže nam dopredsjednica harkanjske Hrvatske samouprave Đurđa Geošić Radosnai.

Unazad desetak godina, na svetkovinu Bogojavljenja uobičajilo se gostovanje miholjačkoga mješovitog župnog Zbora „Sv. Cecilija“ u Harkanjskoj župi, stoga je 2017. godine uz Sveta tri kralja Miholjačkoj župi došao u goste Mješoviti župni zbor iz

Harkanja predvođen župnikom Ladislavom Rontom. Prečasni Ronta sa suslaviteljima župnikom vlč. Josipom Antolovićem i ž. vikarom vlč. Ivanom Begovićem predvodio je večernje misno slavlje u župnoj crkvi sv. Mihaela arkandela 6. siječnja 2017. g. U punoj crkvi harkanjski zbor, koji broji 20-ak članova, s pjesmom je predvodio misno slavlje i Službu riječi. Prečasni Ronta u propovijedi je istaknuo da je simbol ovoga blagdana betlehemska zvijezda, pa je i „svakom čovjeku potrebna zvijezda koja će ga voditi do Boga. Bog je uputio znak mudracima – dobili su znak koji ih upozorava na nešto. Bogu ne treba zemaljska parada, Bog dolazi u tišini. Zadaća je čovjeka tražiti Istinu, a naći je – to je dar Božji. Želim da svi nađu Isusa Krista u svom životu jer samo tada ćemo imati mir i ljubav u svojim obiteljima, na radnome mjestu i tamo gdje živimo“, poručio je prečasni Ronta. Iza svete pričesti harkanjski je zbor bez instrumentalne pratnje otpjevao četiri stare hrvatske božićne pjesme. Na kraju svete mise župnik Antolović zahvalio je gostima na ovome predivnom događaju i dosadašnjoj suradnji, te pozvao članove Zbora „Sv. Cecilija“ da svakom pjevaču iz Mađarske predaju, kao znak ljubavi, mali oslikani stakleni pladanj koji su izradili članovi miholjačke misijske skupine. Prije završnoga blagoslova obadva su zbora, zajedno s nazočnim vjernicima otpjevali „Radujte se, narodi“ i uputili se na zajednički domjenak u Vjeronaučnu dvoranu., donosi portal Donjomiholjačke župe sv. Mihovila arkandela.

Branka Pavić Blažetin

Poklade su, i ljudi su dani...

Uskoro tradicionalni Bušarski ophod u Mohaču

Od 23. do 28. veljače u podunavskom gradiću Mohaču održat će se već tradicionalni pokladni Bušarski ophod koji se otvara u četvrtak s malim pokladama i traje do pokladnog utorka. Kao i svake godine, očekuje se više desetaka tisuća posjetitelja, a ulicama grada bučit će više od 1200 bušara kako bi u iščekivanju proljeća odagnali zimu. Novost je ovogodišnjeg Bušarskog ophoda da će se, uz Deákov trg, na još jednome mjestu, u Jókaijevoj ulici, od Eötvöseve do Kígyó ulice, postaviti gastrodvorište. Tijekom šestodnevne priredbe na više od trideset mjesta priredit će se umalo osamdeset programa. Iz šestodnevnoga programa izdvajamo neke od važnijih događanja.

Mohački Bušarski ophod 23. veljače otvaraju male poklade koje su posvećene malim bušarima, jankelama. Cjelodnevni sadržaji za djecu i s djecom počinju od 9 sati u Omladinskom središtu (Széchenyijev trg) i Dvorištu buša (Eötvöseva ulica), a vrhunac dostižu u 15 sati povorkom dječjih folklornih i bušarskih skupina koje polaze od Šokačke čitaonice i okupljaju se na središnjemu gradskom trgu. Slijedi plesačnica pod vodstvom Stipana Darašca uz orkestar Poklade. Pod naslovom „Izradba duda“ u 17 sati otvara se izložba u mjesnome Muzeju Dorottye Kanizsai. U Domu „Dunav“ (Ulica Szabad-ság) u 19 sati priređuje se plesačnica s bušama uz orkestar Dunavkinje.

U petak 24. veljače, od 10 sati priređuje se Međunarodni skup izrađivača glazbala i duda (10. Međunarodni gajdaški susret) koji će se prirediti u mjesnome muzeju u Kisfaludyjevoj ulici. Slijedi predstavljanje bušarskih i folklornih skupina te orkestar na Széchenyijevu trgu, s početkom u 14 sati, a na Deákovu trgu od 15

sati. U 17 sati počinje otvorenje prigodne izložbe bušarskih rekvizita u dvorani Kossuthova kina, sudjeluju orkestar „Šokadija“ i dudaši (gajdaši). Nastavlja se s koncertom učitelja tambure Józsefa Kovácsa Versendija i prijatelja, između ostalog sviraju: Grupa Rouge, Söndörgő, Dunavkinje, Poklade, Fermate, Mladi tamburaši (ulaznica). Dan završava plesačnicom u 20 sati, u Domu „Dunav“ svira orkestar Poklade.

U subotu 25. veljače, nastavljaju se raznovrsni pokladni sadržaji na središnjemu gradskom trgu gdje se od 10 sati predstavljaju sudionici mohačkoga Bušarskog ophoda, a od 14 sati bušarske skupine „Botos“ i „Klepetalo“ organiziraju pokladnu svatovsku povorku od Doma buša do Trga Bensheim, dotičući mohačku skelu, s povratkom na Széchenyijev trg. Od 14 do 18 sati priređuje se „Veselica s bušama“. Na pozornici Széchenyijeva trga od 16 sati predstavlja se KUD „Zora“ i orkestar „Poklade“. Od 20 sati u Domu „Dunav“ priređuje se plesačnica južnoslavenskih plesova uz orkestar „Dunavkinje“. Istodobno u prostorijama mohačkog muzeja priređuje se jubilarni, 10. međunarodni gajdaški koncert. U prostorijama Umjetničke škole Lajosa Schneidera održava se Šokački bal uz orkestar „Poklade“.

Na pokladnu nedjelju, 26. veljače, u dvorani Kossuthova kina od 10 sati već uobičajeno priređuje se narodnosni folklorni program uza sudjelovanje domaćih i inozemnih kulturno-umjetničkih društava. Od 12.30 na Šokačkoj skeli predstavljaju se plesači, gajdaši i bušari, nakon čega bušari čamcima prelaze Dunav. Istovremeno se polaze vijenci kod

spomen-ploče Stipanu Pavkoviću Patku uz bušarsku skupinu „Drugovi“ (Ulica Gólya). U 14 sati kreće povorka bušara koja polazi s Trga kolo na Széchenyijev trg, od 15.30 pozdravne su riječi gradonačelnika Józsefa Szekóa. Kulturni se sadržaji cijeli dan održavaju na raznim mjestima u gradu. Od 16 sati na središnjemu gradskom trgu predstavljaju se bušarske folklorne skupine, a u 16.50 na mohačkoj skeli stavlja se pokladni lijes na Dunav. Slijedi spaljivanje pokladnog lijesa na lomači na Széchenyijevu trgu u 18 sati, te bušarski ples i pokladno veselje. Slijedi plesačnica s bušama uz orkestar Mohačke tamburaške škole u Domu „Dunav“ od 19.30 (s ulaznicom).

Već po običaju, na **pokladni ponedjeljak, 27. veljače,** u dvorištu Šokačke čitaonice polaze se vijenci kod spomen-ploče Anki Kršić, pjevaju Vivien Graf i Ildikó Horváth u pratnji Stipana Pavkovića, što završava uobičajenim bušarskim obilaskom kuća na Kolišću i u okolnim ulicama.

Nakon okupljanja na Kolišću, na **pokladni utork, 29. veljače,** u 15 sati kreće posljednja pokladna povorka i bušarska veselica gradskim ulicama i trgovima. Od 17 sati na središnjemu gradskom trgu nastupa mohački KUD „Zora“, a zatim šokačke pjesme izvodi Éva Menyhárt, uza sudjelovanje mohačkih tamburaških sastava. Poklade završavaju u 18 sati spaljivanjem pokladnog lijesa na lomači uz posredovanje Buso Cluba.

Pripremio: S. B.

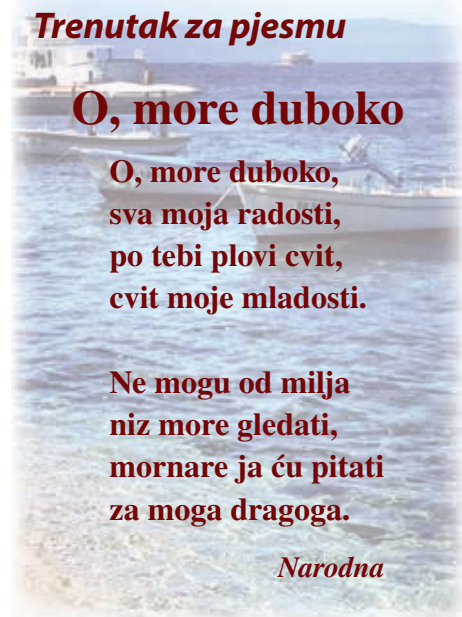
Trenutak za pjesmu

O, more duboko

O, more duboko,
sva moja radosti,
po tebi plovi cvit,
cvit moje mladosti.

Ne mogu od milja
niz more gledati,
mornare ja ću pitati
za moga dragoga.

Narodna

Treća gradišćanska karavana u ljeti

Desetodnevno putovanje „Po staza naših starih 2017.“

Idejni otac i glavni realizator „Po staza naših starih“, dr. Franjo Pajrić, a ujedno i predsjednik Udruge Hrvati, prikadao je plan za ovoljetno, ujedno i treće desetodnevno putovanje Gradišćanskih Hrvatov, koje se organizira svako drugo ljeto, sve do petstote obljetnice doseljenja nas Hrvatov na ove kraje. Cilj je, zvana upoznavanja novih mjesta u Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Ugarskoj, Češkoj, Slovačkoj i Austriji, svenek i otpiranje svisti i srca prema Gradišćanskim Hrvatima koji su silom prilika prije skoro pet stoljeća ostavili za sobom domovinu. Ljetos na ovoj stručnoj ekskurziji sudjelovat će 25 mladih, osam parov i tamburašev iz sedam zemalja (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Ugarska, Slovenija, Austrija, Slovačka i Češka).

Dubrave i putuje se sve do Serdahela i Sumartona, kade je predviđen i večernji nastup. Po sličnom scenariju kot dotad, u naredne dane će se posjetiti Kalištrof, Bajngrob u Austriji, a kod šopronskoga pilja Blažene Dvice Marije će se toga dana prikazati kratki program, potom se pak okuplja na otvaranju izložbe pod naslovom „Po staza naših starih kroz ljet“. 15. julyia, u subotu, je putni cilj Lovreta, Mannersdorf, Požun, kade se svečuje i Hrvatski dan, a u nedilju Mokriy Haj i Donje Vestonice Brno zatvara krug desetodnevnog turneje mladih Gradišćancev. „Naše povijesno putovanje ima više dimenzija. Jedno od tih je promoviranje Baltičko-jadranske komunikacije, te prastare veze, na Stazi života, nazvanoj još i Jantarskom cestom, koja funkcionira već desetak ti-

suća godina i za koju se i vi zalažete“, pisao je dr. Franjo Pajrić, član Savjeta Vlade za Hrvate izvan Republike Hrvatske, u pismu adresiranom predsjednici Republike Hrvatske Kolindi Grabar-Kitarović, želeći joj tako dati do znanja da gradišćanska karavana će boraviti i u nje rodnom kraju, pak ako joj vrime dopusti, neka se pridruži Gradišćanskim Hrvatima, ki i ovim putovanjem imaju neprikrivenu želju odati počast precem s tom namjerom da se još bliže i bolje upozna stara domovina. Iako je put naporan i zvanaredno težak, kot i dosad, pobijedit će se trud i nepredviđene prepreke, a cijela turneja će nuditi neponovljive doživljaje i novo životno iskustvo svim onim ki će se dati na put nasrid ljeta s dr. Franjom Pajrićem.

Tiho

Karavana se gane 7. julyia, u petak, iz Koljnofa u rani jutarnji ura da bi svoju prvu štaciju pozdravila u Frankopanskom gradu Bakru. Izlet, predavanje u gradu i večer povorka i program na Glavnom trgu, potom pak druženje i skupna zabava s domaćini, to sve stane u prvi dan. Subota će naše putnike najti u Rijeki, i u nje blizini Grobniku, Čavla i Jelenju. Nastup je ta dan u grobničkoj tvrđavi, a nedilja za svetom mašom pozvat će Gradišćance u Gorski kotar, Delnice i Vrbovsko. Četvrti dan se putuje do Bosiljeva i Novigrada u dolinu rijeke Dobre, a večernji nastup je predviđen u Draganiću. 11. julyia, utorak u Zaprešiću prik Mauzoleja bana Jelačića će se ići u mimohodu, a ta dan je domaćin Šenkovec (partnerska općina Bizonje) i Marija Gorica (prijateljsko naselje Hrvatskoga Židana). Slijedeći dan je na programu Krapina, muzej krapinskoga pračlovička i rodna hiža ter muzej književnika, političara, glavnoga junaka ilirizma Ljudevita Gaja, a u Lepoglavi čekaju ljude i druga presenećenja. Večera i spalo je u Novom Marofu. 13. julyia, četvrtak, se stupa na ugarsko tlo, prik Preloga, Donje

Peta godišnjica plesne skupine „Igraj kolo“

Svečari...

Možda prije pet godina andzabeški krug prijatelja nije ni slutio da će iz plesačnice izrasti folklorna skupina. Štoviše, da će ona neprekidno djelovati, biti poseban kolorit gradskih priredaba ili gostovati na hrvatskim priredbama. Ali i njihova priča pokazuje da bez dobrog prijatelja i ne može u današnjici.

Nije nikakva novost da su hrvatska naselja nadomak Budimpešti od starih vremena dobro povezana, da su se Erčinci, Tukuljci i Andzabešci međusobno udavali i ženili, pa su i tamburaši, pjevači i plesači česti gosti bili na gradskim tradicijskim zabavama i priredbama. To prijateljstvo do dana današnjega traje jer ima duboke rodbinske korijene, odanosti i međusobnoga poštovanja. Tako možda nije ni čudo da je narečena prva plesačnica vezana za ime Tukuljkinje Katinke Agić, koja je pridobila ljude, većinom žene, za ples. Katinkina ljubav prema plesu brzo je „zarazila“ i ostale plesače, pa su se žene uz ovu aktivnost i družile, te na koncu pronašle i zajednički jezik, to jest da bi rado dolazile i češće, primjerice na plesne probe. Nakon godinu dana popodnevne probe pokrenula je i sadašnja voditeljica folklorša Ildikó Turai Hujber. Plesna skupina „Igraj kolo“ već od samih početaka djeluje pod okriljem andzabeške Hrvatske samouprave. Godine 2011. koristili su se mogućnošću i poslali natječaj Samoupravi grada Andzabega za kulturnu djelatnost, te od dobivene potpore (sto tisuća forinta) dali sašiti prvu svoju nošnju. Od te se godine redovito i uspješno natječu, i tako obogaćuju svoje narodne nošnje. Plesači svake godine nastupaju na gradskoj priredbi

Ruže daruje Antun Antunović, vijećnik andzabeške Hrvatske samouprave.

„Cvatnja grožđa“, na gradskim sajmovima, već treću godinu gosti su bačinskoga Festivala češnjaka, ali su gostovali i u Dušniku, Tarnoku, Celici (Kápolnásnyék), Dunaújvárosu te, na poziv hrvatskih samouprava, u budimpeštanskom XIII. i XXII. okrugu i u Erčinu, naravno, i na priredbama andzabeške Hrvatske samouprave. Poziv im je već uručen na ovogodišnjoj gradskoj priredbi. Smatraju važnim njegovanje folklorne tradicije, i što su u naselju prvi koji plešu narodnosne plesove, osim hrvatskih, i makedonske i srpske. Među članicama ima Hrvata, Nijemaca i Mađara, ali svima su poznati zvuci i koraci. Omiljene su i veselice, balovi u njihovoj organizaciji, pa su pridobili mnoštvo simpatizera. Ne boje se da neće biti podmlatka jer im se pridružuju i članovi obitelji i prijatelji. Članovi plesne skupine „Igraj kolo“ jesu: Ildikó Hujber Turai, Katalin Jánossy, Leticia Hujber, Marika Máté, Gyöngyi Pálházi, Márti Zbiskó, Klári Tókei Czeilinger, Eszter Tárnocki-Czeilinger, Éva Nagy, Katalin Kiss, Virág Vicko, Erika Floszmann, Agica Weselović i Stjepan Weselović. Skupina je svoj jubilej proslavila u sklopu Rackoga bala, gdje su im svi čestitali i zajednički slavili. Čestitkama i mi se pridružujemo te im želimo mnogo uspjeha, zadovoljstva i ustrajnosti!

Kristina Goher

Splitski plesovi u izvedbi skupine „Igraj kolo“

Kad rodjendan preraste u muzički događaj

Imre Haršanji, Pinka-band i kiseški Hrvati – neka vas Bog živi!

Javna tajna je bila da 3. februara kiseški Hrvati, a isto tako i Petroviščani – posebno muzički dio – kot i folklorni blok Hrvatskoga Židana, pripremali su se za okrugli rodjendanski jubilej strastvenoga muzičara, ki je u prošlosti u jednom veselom razdoblju folklorno-zabavno-glazbenoga žitka ostavio pravi trag u rodnom selu Prisiki, potom i u Petrovom Selu, a u sadašnjosti je neizostavna peršona kulturne scene u Kisegu. Rič je o Imriju Haršanjiu ki je ta dan uz familiju i u krugu brojnih prijateljev, poznanikov, kolegarov, svečevao svoj 60. rodjendan.

Sa člani Pinka-banda za gratulacijom

Ov zgoditak bio je važan i zato što na Prisičana pred par ljet je naletila teška bolest iz ke se je iskobacao mukom, molitvom i podupiranjem mnogih. „Nisam bio svenek gvišan da ću doživiti 60. rodjendan, ali je mužika bila s manom i u špitalju i za transplantacijom u šterilnoj sobi. Stalno sam mužiku slušao, kad sam nek mogao, snagu i strpljenje mi je dala. Bilo je pogibelno, ali je sad to sve mimo“, rekao je slavljjenik, čije privatno spravišće preaslo je u pravi društveno-muzički događaj Gradišća jer svirači iz spomenutih sel većinom su se odazvali pozivu i donesli su i svoje instrumente, na zadovoljstvo i veselje jubilara, a i svih pozvanih ljudi. „Mnoga ljeta sričan bio, mnoga ljeta živio, u ljubavi i veselju, to bi mi zaželjili“, ova jačka je napunila nakinčenu prostoriju katoličke škole u Kisegu pred čestitkom predsjednika Hrvatske samouprave, Šandora Petkovića. „Danas smo na tvoj poziv iz svih krajev Gradišća došli, a ja mislim da to čuda ča znači. Teško vrime je za nami, ali ti si nam takovu peldu pokazao, kako si svoju bolest nosio da si svakoga počvrstio u tom da se svenek moramo boriti. Bog te neka blagoslovi i čuva“, rekao je peljač

Bivši i sadašnji slavni muzičari Pinka-banda na kupu

kiseških Hrvatov ki je isto tako kot brojni gosti prikdao i dare. Rizale su se torte, uz zveketanje kupic su se poredale gratulacije i kušci, a Peter Moger je na svojoj harmoniki položio fundamente dobre volje. Kotrighi HKD-a „Čakavci“ iz Hrvatskoga Židana u narodnoj nošnji s tancom i jačkom su pozdravili svečani skup. Imre Haršanji je sredinom 1970-ih ljet bio u muzičkoj bandi Prisike, a onda im je Jonči Nemet (Cenc) predložio neka dojdou petrovskoj folklornoj grupi guslati. Kasnije je osnovan Pinka-band (ime je dobio 1990. ljeta) koji je svojom mužikom stekao dotad nevidljivu popularnost ne samo u naši seli nego i u Americi. U ovoj legendarnoj bandi je bio jedan od stupov trinaest ljet dugo i sam slavljjenik. Pravoda su ovput došli i bivši i sadašnji člani grupe, i nujno je bilo poziranje za jednu skupnu sliku, a potom pak skupna svirka ka se rijetkokrat čuje. Na jednom mjestu četire harmanije, petroviski, židanski, prisikički svirači, izabrani reper-

Šandor Petković, predsjednik kiseških Hrvatov, čestita

toar pop-rock i narodne glazbe s nostalgijom prošlosti i lipih vrimen, doživljajev za koje „gor ni za povidati“. „Svenek sam rado poslušao mužiku, mene je ona svenek zanimala. Počeo sam kot bubnjar, zatim sam igrao na bas-gitari, ali se znam baratati i prim-tamburom“, je rekao Imri Haršanji čiji „pupak je zakopan u Petrovom Selu“. Tako mu je znala reći mati, kad je svenek bio u selu, ako ne na probi, onda na Pinki je ribu lovio. „Kad sam vanstao iz Pinka-banda, dugo nisam guslao, dar pet ljet, ali mužika je jača bila od mene i potiho se je u Kisegu osnovao jačkarni zbor Zora. Mi smo se angažirali za pratnju“, dodao je još Imri i veselo nastavio: „Da ovde vidim svoje prijatelje, svoju familiju, guslamo i jačimo, to je za me najveći rodjendanski dar!“ I tako su durale svečane minute do ranoga svitanja i lipo je bilo viditi obraze svim, ki su iz srca guslali, tancali ali pak jednostavno uživali u „blagostanju“. Neke vas sve Bog živi!

Tiho

Barčanski regionalni Hrvatski bal

U Barči je 4. veljače, u organizaciji tamošnje Hrvatske narodnosne samouprave, održan tradicionalni regionalni Hrvatski bal na kojem se okupilo umalo četrstotinjak gostiju. U programu otvaranja Bala nastupili su domaćini, KUD Podravina, i folklorna grupa Dalmatika (KUD „Sv. Jeronim“ iz Vlašića i KUD „Sv. Šime“ iz Rtine kao jedna skupina). Goste su zabavljala dva orkestra, pitomački „Svirci moji“ i podravska formacija P +.

Ovaj tradicionalni Bal koji okuplja podravske Hrvate i njihove prijatelje iz dviju županija, Šomođa i Baranje, organiziran je uz potporu Hrvatske narodnosne samouprave grada Barče, Hrvatske samouprave Šomođske županije, Zajednice podravskih Hrvata i KUD-a Podravina.

Prije gotovo dva desetljeća ni sami organizatori nam nisu mogli točno kazati koji je ovo po redu bal, ali po našem računanju šesnaesti ili sedamnaesti. Skupina barčanskih Hrvata, okupljena oko Hrvatske samouprave, na čelu sa Stjepanom Jankovićem, odlučila je organizirati prvi Hrvatski bal u svome gradu. Nakon nekoliko godina djelovanja, utemeljenjem Hrvatske samouprave Šomođske županije,

postao je ovaj Bal regionalnoga značaja, u čiju se organizaciju uključila i Hrvatska samouprava Šomođske županije, a odnedavno i Zajednica podravskih Hrvata.

Sve organizacijske poslove obavljaju zastupnici barčanske Hrvatske samouprave i članovi KUD-a Podravina, kažu predsjednica narečene Samouprave Jelica Čende, voditeljica KUD-a Podravina i dopredsjednica Hrvatske samouprave Anica Popović Biczak.

Okupilo se ove godine na Balu umalo četrismo gostiju. Među njima brojni uzvanici, tako generalna konzulica Vesna Haluga, parlamentarni zastupnik László Szászfalvi, HDS-ov predsjednik Ivan Guban i brojni drugi.

Nazočne su pozdravili Jelica Čende i Anica Popović Biczak. Obratila se okupljenima i generalna konzulica Vesna Haluga, te parlamentarni zastupnik László Szászfalvi koji je svoje riječi okupljenima uputio, na sveopće oduševljenje, na hrvatskom jeziku. Bal je otvorio HDS-ov predsjednik Ivan Guban i nazvao ga jednim od najmasovnijih balova Hrvata u Mađarskoj, i njemu jednim od najdražih.

U programu otvaranja sudjelovala je skupina Dalmatika koju čine članovi dvaju folklornih društava, KUD-a „Sv. Jeronim“ iz Vlašića i KUD-a „Sv. Šime“ iz Rtine-Ražanca.

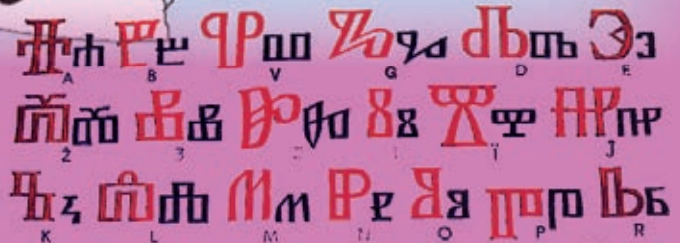
KUD „Sv. Jeronim“ utemeljen je 2009. godine i broji dvadesetak članova, nastupa u izvornoj nošnji svojega kraja koja se nosila početkom 20. stoljeća. Voditelj je etnolog Livio Marijan koji je i voditelj Folklorne skupine Dalmatika.

KUD „Sv. Jeronim“ osvojio je zlatnu medalju na Svjetskom prvenstvu folkloru 2013. godine za izvedbu i Zlatni Orfej za očuvanje kulture i običaja. Osim medalje dobili su i priznanja: „Otkriće festivala“, „Diplomu za doprinos u očuvanju svjetske tradicijske baštine“, „Diplomu za izvrsnu izvedbu na Svjetskom festivalu folkloru“, „Laureat Svjetskog festivala“ te posebnu nagradu i priznanje Europskog udruženja folklornih festivala EAAF.

Dio svoje kulturne baštine predstavili su barčanskoj publici. Nakon njihova nastupa slijedili su domaćini, KUD Podravina. Kao i svake godine, barčanski folkloriši koji vježbaju pod rukom Vesne Velin i Zoltána Vízvárija i ovoga puta su priredili scensko iznenađenje. Uz pjesmu i ples dočarali su nam ugođaj nekadašnje kolinske večere u Podravini. Skeč je bio sjajan i pokazuje nam kako se u članovima „Podravine“ kriju pravi izvorni glumački talenti koji još uvijek mogu „divaniti“ na narječju svoga rodnoga kraja.

Uza svirku dvaju orkestara, pitomačkoga „Svirci moji“ i formacije iz mađarskog dijela Podravine P +, slijedilo je balsko veselje do ranih jutarnjih sati uz bogatu tombolu i dobitke kojima su se radovali oni najsretnije ruke. *Branka Pavić Blažetin*

Mala stranica

NAGRADNA IGRA br. 3

Prigodom Dana materinskog jezika KVIZ o poznavanju hrvatskoga jezika

- Koje od ovih pisama nije hrvatsko?
a) glagoljica
b) alfabet
c) latinica
- Računalo je imenica ...
a) muškog roda
b) srednjeg roda
c) ženskog roda
- Dijalog je razgovor ...
a) četvorice
b) trojice
c) dvojice
- „Dundo Maroje” je
a) roman
b) basna
c) komedija
- Za hrvatsku himnu zaslužna su dvojica:
a) Mihanović – Gaj
b) Mihanović – Runjanin
c) Mihanović – Mažuranić
- Pravilno je napisano ...
a) šestdeset šest
b) šezdesetšest
c) šezdeset šest
- A, ali, nego, no, već jesu ...
a) veznici
b) pridjevi
c) prilozi
- Koje su riječi nepromjenjive?
a) brojevi
b) pridjevi
c) prilozi
- Koliko padeža ima hrvatski jezik?
a) 10
b) 7
c) 5
- Koja je riječ točno napisana:
a) pješčanik
b) pješčanik
c) piješčanik
- Koja je od ovih imenica srednjeg roda?
a) brijeg
b) brdo
c) planina
- Ivica Kičmanović lik je iz romana...
a) U registraturi
b) Posljednji Stipančići
c) Zlatarovo zlato

Međunarodni dan materinskog jezika – 21. veljače

Dana 21. veljače obilježava se Međunarodni dan materinskog jezika koji je UNESCO proglasio 1999. u spomen na prosvjed i pogibiju bengalskih studenata koji su prije 47 godina zahtijevali ravnopravnost za svoj jezik. Time su željeli naglasiti potrebu za očuvanjem kulturne i jezične raznolikosti različitih krajeva svijeta. UNESCO-ov dokument iz 1970. godine kaže „Materinski jezik označuje put ljudskog bića i pomoću njega ono ulazi u društvo, čini svojom kulturu grupe kojoj pripada i postavlja temelje razvoju svojih intelektualnih sposobnosti”. Materinski je jezik onaj koji kao djeca učimo od okoline i obitelji. Jezik je stoga sastavni dio našeg samosvojnosti i najizravniji izraz kulture. Višejezičnost je također vrlo važna.

Znate li

da na svijetu ima oko 6800 raznih jezika. Najviše ljudi danas govori **mandarinskim kineskim** koji ima 880-ak milijuna izvornih govornika. Sljedeći je najučestaliji jezik **engleski** s 380-ak milijuna govornika, a na trećem je mjestu **španjolski** s 330-ak milijuna onih kojima je to materinski jezik. Predviđa se da će do 2050. godine izumrijeti 90 % danas postojećih jezika.

II. Festival svinjokolja u Letinji

U Letinji 28. siječnja po drugi put je priređen Festival svinjokolja u organizaciji Hrvatske samouprave, Grada i Glazbene udruge „Veselje“. Na glavnom trgu okupile su se družine iz grada, okolnih mjesta, Međimurja i pripremale tradicionalne svinjokoljske specijalite, na radost posjetitelja. Uz kušanje kobasica, krvavica, pečenja oglasila se i vesela svatovska puhačka glazba Sumartonskih mužikaša. Peter Cseresnyes, državni tajnik, i Silard Farkaš, gradonačelnik, u pozdravnom govoru naglasili su važnost čuvanja običaja nekadašnjih svinjokolja, naime sve manje domaćinstava uzgaja svinju i održava svinjokolje.

Teta Ana Bukai kuha zelje.

Hrvatska zajednica u Letinji

– Nekada je u kući svinjokolje bio svečani događaj i uvijek su dočekali hladno vrijeme. Ako je vrijeme bilo toplo, odgodili su svinjokolje dok nije došao mraz. Danas imamo pravo vrijeme za tradicionalnu svinjokolju, vrlo je hladno, ali početnička „žganica“ svakoga je zagrijala i družine su posao započele navrijeme. Zaklane su svinje, jedna je imala iznad tristo kilograma, kako bi svi vidjeli kakvu su svinju nekada hranili naši stari da bi imali dovoljno masti cijele godine, a druga je imala 130 kilograma. Sve je išlo kako treba, majstori su brzo rastavili svinje i svaka družina imala je poseban zadatak, peku se fine kobasice, krvavice, kuha se zelje i druga izvrsna jela. – kazala je predsjednica Hrvatske samouprave Marija Đuric. Svinjokoljski su festival osmislili zastupnici Hrvatske samouprave sa željom da se predstave svinjokoljski specijaliteti i da se Letinjani i oni iz okolnih mjesta okupe. Ove se godine prijavilo osam družina, neki su izradili kuhanu slaninu, neki svinjokoljska pečenja s lukom, krvavice, kobasice, zelje s mesom, perkelt od svinjskih nogu, čvarke. Teta Ana Bukai i ove se godine pridružila družini hrvatske zajednice grada i kuhala zelje s mesom na hrvatski način.

– Negda je bila šterčija pak so se iskoristili od svinje, da nikaj ne propada. Zele je vek bilo domaj, žene su stavile kiseliti pak so zotoga kuhali na svinjokole. Ve smo kiselo zele kupili vu štecunu pak je

Predsjednica u prijateljskom društvu.
Zdesna: Marija Đuric, Tomislav Gudlin i Josip Demek

to malo drugačko, ali gospon Čerešnješ je rekel kaj jako fino. – kazala je teta Bukai dok je nudila zelje.

Na priredbu su stigli i posjetitelji iz Međimurja. Kuhar Preložanin reče da mu se vrlo sviđaju pečenja, posebno su začinjena, inače sva ostala jela slična su onima u Međimurju, jedino međimurske krvavice se pune s hajdinskom kašom, a ne s rižom. Kako reče, već i u međimurskim kućanstvima rijetko se kolje svinja, taj su zadatak preuzeli privatni poduzetnici, i ljudi većinom kupuju dio svinje ako žele doma napraviti sušeno meso, kobasice i slično. Upravo zbog toga mu se sviđaju takve priredbe, gdje se predstavlja pravi svinjokoljski običaj.

Beta

Prva sjednica Županijske hrvatske samouprave u Baji

Prihvaćeni proračun, plan rada i programa za 2017. godinu

U županijskom Domu narodnosti u Baji 7. veljače održana je prva ovogodišnja sjednica Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Sukladno zakonskim promjenama odnosno obvezama po ugovoru sa Županijskom samoupravom, usvojena je odluka o izmjeni Poslovnika s dopunom da javni podatci o djelovanju Županijske hrvatske samouprave budu objavljeni, odnosno dostupni na internetskom portalu županijske samouprave.

Bez veće rasprave, jednoglasno je prihvaćen Proračun za 2017. godinu s prihodima i rashodima u iznosu od 1,063 milijuna forinta. Prema pismenome prijedlogu, prihodi i ove godine čine godišnja opća potpora za djelovanje u iznosu od 782 tisuće i ostatak iz 2016. od 281 tisuće forinta. Među rashodima 563 tisuće forinta osigurano je za materijalne izdatke djelovanja, putne troškove, stručne i ine usluge te druge troškove održavanja, a 500 tisuća za podupiranje mjesnih samouprava i udruga, odnosno programa i priredaba od širega regionalnog značaja. Na teret potonje stavke bačinskoj Hrvatskoj samoupravi dodijeljeno je 100 tisuća forinta za priređivanje Županijskoga hrvatskog malonogometnog turnira. Međutim, zbog nedostatka sredstava ili, bolje rečeno, nepoznavanja iznosa dodatne potpore za obavljanje javnih zadaća za ovu godinu, druge su tri zaprimljene molbe odbijene.

Djelatnice narodnosnog ureda i članovi Odbora za financije

Prihvaćen je i plan rada te programa za 2017. godinu, a prema pristiglim prijedlozima mjesnih hrvatskih samouprava, usklađen je, odnosno usvojen kalendar priredaba i programa koji će se ostvariti u suorganizaciji s mjesnim samoupravama, udrugama i ustanovama. Na kraju je bez rasprave prihvaćena i odluka o preispitivanju postojećeg ugovora mjesnih i Županijske hrvatske samouprave o suradnji, suorganiziranju i sufinanciranju zajedničkih priredaba.

S. B.

BIZONJA

Mesopusna zabava čeka sve Bizonjce i goste 18. februara, u subotu, u bizonjskom kulturnom domu od 21 uri. Ulaznice se prodaju za 1500 Ft, svira petroviska Pinkica. „Ko dojdete, bit ćete, ko donesete, i jis ćete!” – geslo je ovoga bala.

SALANTA

Kulturno-umjetničko društvo Marica priređuje IV. Salantsko kolinje, 18. veljače 2017. godine. Svi zainteresirani neka dođu ujutro od 6 sati. Cijeli dan mogu pratiti tijekom kolinja, pomagati u mjesnom domu kulture. U večernjem programu, koji počinje u 18 sati, za kulturno-folklorni dio programa brinu se pečuški Ženski pjevački zbor A. Šenoa, kozarski Pjevački zbor Biser i Dječja skupina mjesnoga KUD-a Marica. Nakon programa slijedi zajednička večera uz juhu, pohano

meso, faširte, kobasice, krvavice, sarmu, kolačiće, te zabava do ponoći.

MOHAČ

Već po tradiciji, na male poklade, u četvrtak, 23. veljače, održat će se godišnja skupština Mohačke šokačke čitaonice. Ove godine izborna skupština, na kojoj će se birati novo vodstvo, održat će se u klupskim prostorijama šokačke udruge u Tánscsicsevoj 34, s početkom u 18 sati.

SERDAHEL

Mjesna samouprava 18. veljače priređuje Dan umirovljenika za mještane koji su napunili 65 godina. Program počinje u 16 sati s načelnikovim pozdravnim riječima, potom će učenici mjesne škole i Mješoviti pjevački zbor Mura prirediti kratak program. Slijedi večera i zabava.

MLINARCI

U tome naselju u prostorijama Integriranoga središta za usluge zajednice Hrvatska samouprava Zalske županije 12. siječnja održat će svoju prvu sjednicu u novoj godini. Na dnevnom je redu pregled i preinaka Ugovora o suradnji sa Samoupravom Zalske županije, prihvrat godišnjega plana djelovanja organizacije za 2017.g., izvješće o djelovanju u protekloj godini.

Olasci u Gajiću

Dana 22. siječnja skupina olaskih Hrvata boravila je kod prijatelja u Gajiću. Naime, već gotovo jedno desetljeće Hrvati iz Olasa blisko surađuju i družu se s prijateljima iz Gajića, a pogotovo s članovima tamošnje Udruge vinara i vinogradara „Martinovo brdo”, s kojom olaska Hrvatska samouprava ima potpisan sporazum o suradnji, kaže njezina predsjednica Ana Rozinger.

Škola zove!*Dragi budući prvašići!*

Ako želite učiti jezike, narodni ples i glazbu, pohađati lijepu i suvremenu školu obiteljskog ozračja, sudjelovati na predmetnim i drugim natjecanjima, svaki dan se baviti športom, upoznati Hrvatsku i sudjelovati u kampovima u toj državi, dođite u HOŠIG!

Srdačno se pozivaju i čekaju budući prvašići i njihovi roditelji na ove vesele pripreme radionice:

21. veljače 2017. od 16.30 do 17.15 učiteljica Dejana
28. veljače 2017. od 16.30 do 17.15 učiteljica Kristina
2. ožujka 2017. od 16.30 do 17.15 učiteljica Anita

7. ožujka 2017. od 16.30 do 17.15 učiteljica Monika
9. ožujka 2017. od 16.30 do 17.15 učiteljica Snježana.

Prijave se očekuju na telefon: 36 1 220 9381 ili e-mail: horvatiskola.bp@horvat.sulinet.hu.

Otvoreni sati:

22. ožujka 2017.

1. sat 1. razred – hrvatski jezik i književnost, učiteljica Dejana Šimon

2. sat 4. razred – hrvatski jezik i književnost, buduća učiteljica prvaša Kristina Kirhofer

Podrobnije na portalu www.hosig.hu.

Adresa: 1144 Budimpešta, Kántorné sétány 1 – 3.

SAMBOTEL

Hrvatska samouprava i Seoska samouprava Narde, u suorganizaciji s Hrvatskom samoupravom Željezne županije priređuju Hrvatski bal u dotičnom gradu 24. februara, u petak, u Restoranu „Tóvendéglő“ (Sambotel, Šetalište Rumi Rajki 1). Primanje gostov je od 18 uri, pozdravne riči, folklorni program Narda – Mursko Središće – Štrigova se začme od 19 uri, kojega sprohadjaju u 20 uri večera. Na najvećem balu Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, ljetos sviraju Begin i Globus band iz Hrvatske ter Pinka-band i Pinkica iz Petrovoga Sela.

UNDA; HORPAČ

Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci“ i undanska Hrvatska samouprava Vas srdačno poziva na 20., jubilarni Hrvatski bal 18. februara, u subotu, u horpački restoran „Tamás“. Od 18.30 primaju goste, a u 19 uri slijedi otvaranje bala s tamburaši i tančoši HKD „Veseli Gradišćanci“. Svira petrovski Pinka-band.

KANIŽA

U tome pomurskom gradu 24. – 25. veljače priredit će IX. Državni fašnički festival krafne. Programi prvog dana bit će posvećeni djeci i mladima, a drugi dan tradicionalnoj fašničkoj povorci i natjecanju u pečenju krafna (pokladnica). Na natjecanju iz godine u godinu sudjeluju i družine iz pomurskih hrvatskih naselja. Na natjecanje mogu se prijaviti pojedinci i družine, profesionalni slastičari i amateri do 17. veljače. Zainteresirani mogu se prijaviti preko e-adrese: kodalymk@chello-hu, odnosno informirati se na web-stranici: www.kodalymk.hu.

POZIV NA BUŠARSKI OPHOD

Budimpeštanska Hrvatska samouprava te Udruga Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice organiziraju putovanje u Mohač na Bušarski ophod. Polazak je 26. veljače 2017. u 6.00 sati, a povratak u 19 ili 20 sati. Rok je za prijavu 20. veljače 2017. Podrobnije informacije od Eve Išpanović na tel. 06 70 930 3001.

KOZAR

Hrvatska narodnosna samouprava toga sela organizira uobičajene kozarske ženske poklade pod krilaticom „Poklade su, milo janje moje, barem da su u godini troje“ koje će se održati 26 veljače. Nakon dočeka gostiju uz domaće slastice, od 16.30 počinje folklorni program u mjesnom domu kulture. U programu sudjeluje kozarski zbor umirovljenika „Lila akác“, salantski KUD Marica, pečuški Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe i pečuški Orkestar Vizin. Nakon programa slijedi druženje uz večeru i plesničica uz Orkestar Vizin.

Croatia d.o.o. poziva Vas na predstavljanje

Hrvatskoga kalendara 2017

koje će biti 22. veljače 2017. s početkom u 17 sati,

u Croaticinoj priredbenoj dvorani.

Godišnjak predstavlja njegova urednica Branka Pavić Blažetin.

Pri promociji sudjeluju polaznici HOŠIG-a.

Adresa: VI. okrug, Ulica Nagymező 68., I. kat.

Pozivnica

